

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΣΤΟ Σχέδιο Νόμου

ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

I) Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας, II) Ενσωμάτωση της 2005/214/ΔΕΥ απόφασης-πλαίσιο, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης επί χρηματικών ποινών και III) Άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

I. ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας υιοθετήθηκε από την Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης την 7/4/2011 και άνοιξε προς υπογραφή την 11/5/2011 κατά την 121η συνεδρίαση της Επιτροπής Υπουργών στην Κωνσταντινούπολη. Τέθηκε σε ισχύ την 1^η Αυγούστου 2014 μετά την 10^η επικύρωση της από την Ανδόρα.

Η Σύμβαση αποτελεί ένα σημαντικό βήμα στη μακρόχρονη και σταθερή προσπάθεια του Συμβουλίου της Ευρώπης να εξασφαλίσει τον σεβασμό των δικαιωμάτων των γυναικών. Πραγματικά, η βία κατά των γυναικών -και με τη μορφή της ενδοοικογενειακής βίας- αποτελεί μια μείζονα παράμετρο περιορισμού και συχνά αποστέρησης θεμελιωδών δικαιωμάτων από τις γυναίκες. Για τον λόγο αυτό από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 το Συμβούλιο της Ευρώπης ανέλαβε σημαντικές πρωτοβουλίες (αποφάσεις της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης, έκδοση συστάσεων από την Επιτροπή

Υπουργών, διενέργεια διετούς πανευρωπαϊκής ενημερωτικής εκστρατείας κ.α.) προκειμένου τα κράτη να λάβουν νομοθετικά και άλλα μέτρα για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και η κοινή γνώμη να ευαισθητοποιηθεί σχετικά με τα προβλήματα που γεννώνται.

Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης στοχεύει στην εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών, αλλά και στην ανάπτυξη διοικητικών πρακτικών που αποσκοπούν στην πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, ώστε τα θύματα της βίας να απολαμβάνουν ίσης προστασίας σε όλα τα κράτη-μέλη του Συμβουλίου. Οι ρυθμίσεις της εκκινούν από την παραδοχή ότι το κοινωνικό φύλο αποτελεί την βάση ανάπτυξης προσβλητικών, επιθετικών και βίαιων συμπεριφορών, που απομειώνουν την κοινωνική παράσταση των θυμάτων, θίγουν την προσωπικότητά τους και συχνά επιφέρουν σοβαρές ψυχοσωματικές βλάβες, ακόμη και θάνατο. Για τον λόγο αυτό, παρ' ότι τα κράτη μέλη παρωθούνται να λάβουν μέτρα προστασίας όλων των θυμάτων της ενδοοικογενειακής βίας, οι δεσμεύσεις που απορρέουν από αυτή αφορούν κατά κύριο λόγο τις γυναίκες.

Χαρακτηριστικό της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης είναι η έμφαση που αποδίδει στην πρόληψη. Εντελώς ενδεικτικά, στη Σύμβαση προβλέπεται η υποχρέωση των συμβαλλόμενων κρατών να εξασφαλίσουν την κατάρτιση επαγγελματιών που ασχολούνται με τα θύματα της βίας, την υλοποίηση θεραπευτικών προγραμμάτων για τους δράστες εγκλημάτων ενδοοικογενειακής βίας και προσβολών της γενετήσιας ελευθερίας, καθώς και να διοργανώνουν δράσεις δημοσιότητας για την κατάργηση των στερεοτύπων και την εξασφάλιση του σεβασμού της διαφορετικότητας.

Σημαντικές προβλέψεις για την προστασία των θυμάτων επιβάλλουν στα κράτη-μέλη να ενισχύσουν την μέριμνα που λαμβάνουν για την στήριξή τους. Η δυνατότητα απομάκρυνσης του θύματος από τον δράστη, ο οποίος μπορεί να υποχρεωθεί να εγκαταλείψει την κατοικία του, η υποχρέωση ίδρυσης κέντρων υποδοχής των θυμάτων σε όλη την επικράτεια, η ιδιαίτερη πρόβλεψη για την έκδοση ή ανανέωση της άδειας παραμονής των αλλοδαπών γυναικών-θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας είναι ορισμένες από αυτές.

Η προστασία των θυμάτων ολοκληρώνεται με μια δέσμη κανόνων που ιδρύουν την υποχρέωση των κρατών είτε να ποινικοποιήσουν συμπεριφορές που μέχρι σήμερα διέφευγαν του ποινικού ενδιαφέροντος της πολιτείας, όπως για παράδειγμα τον

εξαναγκασμό σε σύναψη γάμου και το stalking, είτε να προβλέψουν την αποζημίωση των θυμάτων.

Ακόμη, για την ενίσχυση της προστασίας των θυμάτων, στο άρθρο 44 της Σύμβασης προβλέπεται η δραστική επέκταση της διεθνούς ποινικής δικαιοδοσίας των κρατών μελών, ρύθμιση που φαίνεται πρόωρη και για την οποία προτείνεται η διατύπωση επιφύλαξης, σύμφωνα με το άρθρο 78 της Σύμβασης. Ειδικότερα, κρίνεται ότι η νομοθετική παρέμβαση ώστε να προστεθούν νέα «εγκλήματα παγκόσμιας δικαιοσύνης» και η τροποποίηση της πιο σημαντικής διάταξης του «Διεθνούς Ποινικού Δικαίου» που βρίσκεται στον Ποινικό μας Κώδικα, απαιτεί τουλάχιστον τη συνολικότερη και συστηματικότερη προσέγγιση του θέματος, ιδιαίτερα επειδή με τις διατάξεις του άρθρου 44 της Σύμβασης υιοθετείται μία πιο διευρυμένη έννοια της αρχής της ενεργητικής προσωπικότητας (κατά τη Σύμβαση ο συνήθης τόπος διαμονής του δράστη, κατά το δίκαιό μας η ιθαγένειά του).

Τέλος, καινοτομία της Σύμβασης συνιστά η ίδρυση μηχανισμού παρακολούθησης. Σε αυτόν περιλαμβάνεται η GREVIO ανεξάρτητο όργανο, που συγκροτείται από τεχνοκράτες και είναι επιφορτισμένο με την παρακολούθηση της εφαρμογής της Σύμβασης από τα κράτη-μέλη που την έχουν υπογράψει.

Η GREVIO εκπονεί και δημοσιεύει Εκθέσεις στις οποίες αξιολογεί τα νομοθετικά και άλλα μέτρα που λαμβάνει καθένα συμβαλλόμενο μέρος για να εξασφαλίσει τον σεβασμό των ορισμών της Σύμβασης. Σε περιπτώσεις όπου διαπιστώνεται σοβαρή ή εκτεταμένη ή επαναλαμβανόμενη βία, η GREVIO μπορεί να διενεργήσει ειδική έρευνα, ενώ επίσης μπορεί να εκδίδει συστάσεις. Στον μηχανισμό παρακολούθησης της Σύμβασης περιλαμβάνεται και η Επιτροπή των συμβαλλόμενων μερών, που απαρτίζεται από εκπροσώπους των κρατών-μελών που υπέγραψαν την Σύμβαση, είναι ο πρώτος αποδέκτης των Εκθέσεων της GREVIO και μπορεί με βάση τα πορίσματά τους να εκδίδει Συστάσεις για συγκεκριμένα κράτη που υπολείπονται στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους.

Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης διαρρυθμίζει ένα ικανοποιητικό σύστημα νομοθετικών μέτρων, διοικητικών διαδικασιών και συνεργιών του δημόσιου τομέα με ΜΚΟ, προκειμένου να καταπολεμηθεί η βία κατά των γυναικών και η ενδοοικογενειακή βία. Η κύρωσή της και οι προτεινόμενες τροποποιήσεις του εθνικού νομικού πλαισίου σε συμμόρφωση με όσα αυτή επιτάσσει, συμβάλλουν στην εφαρμογή των αρχών της ισότητας και της ισότητας των φύλων και μπορεί να αποτελέσουν το όχημα για την εξάλειψη των

κοινωνικών στερεοτύπων και την σταδιακή ανατροπή των σχέσεων εξουσίας στις οποίες υπάγονται κυρίως οι γυναίκες.

Πάντως δεν πρέπει να αμεληθεί το γεγονός, ότι τα κράτη-μέλη που υπογράφουν την Σύμβαση ενθαρρύνονται να εφαρμόσουν τις προβλέψεις της και στην περίπτωση που θύμα της βίας είναι άνδρας ή αγόρι. Πρόκειται για μια σημαντική πρόβλεψη, δεδομένου ότι οι κοινωνικές δομές και πρακτικές αναπαράγουν τη δομική βία σε βάρος των γυναικών, ωστόσο σχέσεις εξουσίας αναπτύσσονται και σε βάρος των ανδρών, συνήθως των παιδιών και εφήβων. Η κύρωση της Σύμβασης θα ενισχύσει το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο που υποστηρίζει την πραγμάτωση της αρχής της ισότητας και μπορεί να συμβάλλει στην χειραφέτηση των κοινωνικών υποκειμένων ανεξαρτήτως φύλου.

Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι ιδιαίτερη ερμηνευτική σημασία διαθέτει το ακόλουθο γεγονός: ο όρος «φύλο» εννοιολογείται στην παρ. 3 του άρθρου 3 της Σύμβασης, με τρόπο που υποδηλώνει το κοινωνικό και όχι βιολογικό φύλο

2. Οι ρυθμίσεις της Σύμβασης

Το Κεφάλαιο I θέτει τους σκοπούς της Σύμβασης οι οποίοι συνίστανται στην προστασία των γυναικών ενάντια σε όλες τις μορφές βίας, την πρόληψη, την ποινική δίωξη και την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών, καθώς και την ενδοοικογενειακή βία, τη συνεισφορά στην εξάλειψη των διακρίσεων, το σχεδιασμό ενός ολοκληρωμένου πλαισίου πολιτικών και μέτρων για την προστασία των θυμάτων, την προαγωγή της διεθνούς συνεργασίας στο πεδίο αυτό κ.α. Στο εν λόγω Κεφάλαιο τίθενται επίσης γενικές υποχρεώσεις των κρατών αναφορικά με την ισότητα, την ίση μεταχείριση και την προστασία από τη βία.

Το Κεφάλαιο II περιγράφει τις ολοκληρωμένες πολιτικές που καλούνται να υιοθετούν τα κράτη για την επίτευξη των σκοπών της Σύμβασης, καθώς και τα μέτρα για τη συλλογή δεδομένων. Στο άρθρο 10 της Σύμβασης προβλέπεται ο ορισμός ενός κρατικού φορέα που θα είναι υπεύθυνος για τον συντονισμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των μέτρων και πολιτικών που υιοθετούνται στο πεδίο που καλύπτει η Σύμβαση.

Το Κεφάλαιο III της Σύμβασης αφορά τα μέτρα και τις πολιτικές πρόληψης, ενώ το κεφάλαιο IV αφορά τα μέτρα για την προστασία και υποστήριξη θυμάτων βίας.

Οι διατάξεις του Κεφαλαίου V άπτονται του ουσιαστικού δικαίου (αστικού και ποινικού). Σημαντικές είναι οι προβλέψεις των άρθρων 34 (Μη εμφανής παρακολούθηση ή

παρενόχληση – stalking), 37 (Καταναγκαστικός γάμος), 38 (Ακρωτηριασμός των γεννητικών οργάνων γυναικός), 42 (Απαράδεκτες δικαιολογήσεις εγκλημάτων, συμπεριλαμβανομένων των εγκλημάτων που διαπράττονται στο όνομα της ούτως αποκαλούμενης «τιμής»), καθώς και 44 που αφορά τη δικαιοδοσία των κρατών σχετικά με τα αδικήματα που προβλέπει η Σύμβαση.

Το Κεφάλαιο VI περιλαμβάνει διατάξεις αναφορικά με τη διερεύνηση των αδικημάτων που προβλέπει η Σύμβαση, την προστασία του θύματος από τον δράστη, δικονομικές εγγυήσεις και διάφορα προστατευτικά για το θύμα μέτρα.

Το Κεφάλαιο VII περιλαμβάνει ειδικότερες προβλέψεις αναφορικά με τους τομείς της μετανάστευσης και του ασύλου, ενώ το κεφάλαιο VIII αφορά τη διεθνή συνεργασία σε αστικά και ποινικά θέματα.

Το Κεφάλαιο IX θεσπίζει τον Μηχανισμό Παρακολούθησης της Σύμβασης, την GREVIO, καθώς και την Επιτροπή των Μερών, ενώ τα κεφάλαια X-XII περιλαμβάνουν διάφορες διατάξεις, τυπικές σε διεθνείς συνθήκες (σχέσεις με άλλα διεθνή όργανα, τροποποιήσεις της Σύμβασης, ακροτελεύτιες διατάξεις κ.α.).

3. Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στη Σύμβαση

Το νομοσχέδιο αποτελείται από πέντε άρθρα. Το πρώτο άρθρο περιλαμβάνει τις διατάξεις της ως άνω Διεθνούς Σύμβασης στο πρωτότυπο στην αγγλική και γαλλική γλώσσα και την μετάφραση στην ελληνική. Το δεύτερο άρθρο περιλαμβάνει τις τροποποιήσεις των διατάξεων του Ποινικού Κώδικα για την προσαρμογή στις προβλέψεις της Σύμβασης, το τρίτο άρθρο περιλαμβάνει τροποποιήσεις του ν. 3500/2006 που αφορά την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας, ενώ το τέταρτο άρθρο περιλαμβάνει τροποποιήσεις άλλων διατάξεων για την βέλτιστη προσαρμογή στις προβλέψεις της Σύμβασης. Στο πέμπτο άρθρο προβλέπεται η έναρξη ισχύος του νόμου και της Σύμβασης που κυρώνεται.

Άρθρο 1

Στο πρώτο άρθρο περιλαμβάνεται η κυρούμενη Σύμβαση στο πρωτότυπο (και αυθεντικό για την ερμηνεία της) αγγλικό και γαλλικό κείμενό της και στην ελληνική μετάφρασή της.

Άρθρο 2

Στο δεύτερο άρθρο του νομοσχεδίου περιλαμβάνονται οι τροποποιήσεις του Ποινικού Κώδικα.

Με την πρώτη παράγραφο τροποποιείται η περίπτωση α' της παρ. 3 του άρθρου 79 του Ποινικού Κώδικα με σκοπό την προσαρμογή στο άρθρο 42 της Σύμβασης. Η πρόβλεψη του άρθρου 42 της Σύμβασης σκοπεί να αποκλείσει κοινωνικές αντιλήψεις άλλων εποχών (π.χ. «η τιμή της οικογένειας» κ.λπ.) από το να αποτελέσουν δικαιολογητικό λόγο για την διάπραξη εγκλημάτων. Από απόψεως νομοθετικών ρυθμίσεων το ποινικό μας σύστημα είναι κατά βάση επαρκές, αφού δεν προβλέπεται κάποιος σχετικός λόγος άρσεως του αδικού ή του καταλογισμού. Ωστόσο, προκειμένου η προστασία του θύματος να καταστεί πληρέστερη, πρέπει να αφαιρεθεί η δυνατότητα να επικαλεσθεί ο δράστης των σχετικών εγκλημάτων την τιμή, τη θρησκεία, τα έθιμά του κ.λπ. και κατά το στάδιο της επιμέτρησης της ποινής, κατά το οποίο αξιολογείται η προσωπικότητά του. Επομένως, στην περίπτωση α' της παρ. 3 του άρθρου 79 ΠΚ προστίθεται ότι «Τα έθιμα και οι παραδόσεις που ακολουθεί ο δράστης, καθώς και η θρησκεία του δεν συνιστούν στοιχεία ικανά να μειώσουν την ποινή».

Με τη δεύτερη παράγραφο και δεδομένης της ρητής προβλέψεως του άρθρου 38 της Σύμβασης, ποινικοποιείται σε νέα διάταξη (άρθρο 315 Β ΠΚ) η παρότρυνση γυναίκας να υποβληθεί σε ακρωτηριασμό γεννητικών οργάνων, καθώς και η δημόσια πρόκληση και διέγερση στην πράξη αυτή, κατά το πρότυπο των άρθρων 184 και 186 του Ποινικού Κώδικα. Βεβαίως, σε περίπτωση τέλεσης της πράξης, η ποινική ευθύνη του εν λόγω προσώπου εξετάζεται με βάση τις γενικές διατάξεις του Ποινικού Κώδικα για την συμμετοχή (άρθρα 45 επ. ΠΚ).

Με την τρίτη παράγραφο και σύμφωνα με το άρθρο 37 της Σύμβασης προστίθεται στους σκοπούς της εμπορίας ανθρώπων (άρθρο 323 Α ΠΚ) ο εξαναγκασμός σε τέλεση γάμου.

Με την τέταρτη παράγραφο και σύμφωνα με το άρθρο 34 της Σύμβασης ποινικοποιείται το λεγόμενο Stalking, δηλαδή μία επίμονη συμπεριφορά καταδίωξης ή παρακολούθησης, με την οποία η επέμβαση στην ιδιωτική σφαίρα του θύματος είναι ιδιαίτερα επαχθής. Ως εκ τούτου, στην παράγραφο 1 του άρθρου 333 ΠΚ προστίθεται δεύτερο εδάφιο. Το νέο αδίκημα που τυποποιείται, σε αντίθεση με αυτό της απειλής, δεν τελείται με απειλή βίας ή άλλης παράνομης πράξης ή παράλειψης, αλλά με την επίμονη καταδίωξη ή παρακολούθηση του θύματος, η οποία πραγματοποιείται είτε με την επιδίωξη

διαρκούς επαφής μέσω τηλεπικοινωνιακού ή ηλεκτρονικού μέσου (π.χ. αποστολή μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, τηλέφωνα κλπ.), είτε με διαρκείς επισκέψεις στο περιβάλλον του θύματος, παρά την εκπεφρασμένη αντίθετη βούλησή του, προκαλώντας στο θύμα τρόμο ή ανησυχία.

Τέλος, με την παρ. 5 καταργείται η άκρως αναχρονιστική διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 339 του Ποινικού Κώδικα. Η εν λόγω διάταξη προβλέπει την παύση της ποινικής δίωξης ή την αποχή από αυτήν, αν μεταξύ του δράστη του αδικήματος της αποπλάνησης ανηλικού κάτω των 15 ετών και του θύματος τελέστηκε γάμος. Η διάταξη αυτή έχει κατακριθεί από εθνικά και διεθνή όργανα προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων και από την Κοινωνία των Πολιτών. Περαιτέρω, δεν συνάδει με το βέλτιστο συμφέρον και την προστασία του ανηλικού και συνεπώς προτείνεται η κατάργησή της.

Άρθρο 3

Το τρίτο άρθρο επιφέρει τροποποιήσεις στο ν. 3500/2006 για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας.

Με την πρώτη παράγραφο και σε εναρμόνιση με το ν. 4356/2015 διευρύνεται περαιτέρω η έννοια της οικογένειας, ώστε να καταλαμβάνει και τα πρόσωπα που συνδέονται με σύμφωνο συμβίωσης.

Με τη δεύτερη παράγραφο και σύμφωνα με το ως άνω άρθρο 3 της Σύμβασης, για την υπαγωγή στην προστασία του ν. 3500/2006 της μόνιμης συντρόφου του άνδρα ή του μόνιμου συντρόφου της γυναίκας και των τέκνων τους, κοινών ή ενός εξ αυτών, παύει να είναι απαραίτητη προϋπόθεση η συνοίκησή τους. Επίσης, κατ' ακολουθία της πρώτης παραγράφου, οι διατάξεις του ν. 3500/2006 εφαρμόζονται, εκτός από τους τέως συζύγους, και στα μέρη συμφώνου συμβίωσης που έχει λυθεί.

Με την τρίτη παράγραφο συμπληρώνεται το άρθρο 11 παρ. 2 εδ. β' του ν. 3500/2006 που ορίζει τις προϋποθέσεις για την έναρξη της διαδικασίας της ποινικής διαμεσολάβησης, έτσι ώστε να επέρχονται οι απαραίτητες έννομες συνέπειες όταν το πρόσωπο στο οποίο αποδίδεται η τέλεση του εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας δε συμμορφώνεται στις υποχρεώσεις που ορίζει η συγκεκριμένη νομοθετική διάταξη. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση που έχει κριθεί αναγκαία η παρακολούθηση ειδικού συμβουλευτικού-θεραπευτικού προγράμματος σε δημόσιο φορέα και το εν λόγω πρόσωπο δεν ολοκληρώσει υπαίτια την παρακολούθηση του προγράμματος, τότε ο εισαγγελέας διακόπτει τη διαδικασία διαμεσολάβησης και προκαλεί την αναδρομική άρση των

επελθόντων αποτελεσμάτων. Συνεπώς, ανασύρεται η δικογραφία από το αρχείο και συνεχίζεται η ποινική διαδικασία κατά τις κοινές διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Η εισαχθείσα πρόβλεψη σκοπεί να εξασφαλίσει την ουσιαστική συμμόρφωση του εν λόγω προσώπου στις επιταγές της ποινικής διαμεσολάβησης, αντί μίας προσχηματικής ή ωφελμιστικής συμμετοχής του στη διαδικασία.

Με την τέταρτη παράγραφο τροποποιείται το άρθρο 16 του ν. 3500/2006 για την παραγραφή των εγκλημάτων ενδοοικογενειακής βίας (άρθρα 6, 7 και 9 του ν. 3500/2006), ώστε η παραγραφή των εγκλημάτων αυτών, όταν στρέφονται κατά ανηλίκων, να αναστέλλεται μέχρι την ενηλικίωση του θύματος και για ένα έτος μετά, εφόσον πρόκειται για πλημμέλημα, και για τρία έτη μετά, εφόσον πρόκειται για κακούργημα. Με την προσθήκη αυτή, το άρθρο 16 του ν. 3500/2006 εναρμονίζεται με το άρθρο 113 του Ποινικού Κώδικα, για την καλύτερη διασφάλιση των δικαιωμάτων των ανήλικων θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στο άρθρο 58 της Σύμβασης.

Με τις τροποποιήσεις που επέρχονται στο άρθρο 18 του ν. 3500/2006 επιδιώκεται η ευχερέστερη εφαρμογή της εν λόγω διάταξης, κατά τις προβλέψεις του άρθρου 53 της Σύμβασης. Ειδικότερα, με την πέμπτη παράγραφο αντικαθίσταται η παρ. 1 του άρθρου 18 και οι προβλεπόμενοι περιοριστικοί όροι για την προστασία της σωματικής και ψυχικής υγείας του θύματος μπορούν να επιβληθούν, πλέον, και από τον εισαγγελέα που έχει επιληφθεί της υπόθεσης με αιτιολογημένη διάταξή του, κατά της οποίας επιτρέπεται η άσκηση προσφυγής ενώπιον του συμβουλίου πλημμελειοδικών. Περαιτέρω, η απαρίθμηση των περιοριστικών όρων (απομάκρυνση από την οικογενειακή κατοικία, μετοίκηση, κλπ.) είναι πλέον ενδεικτική. Κατά συνέπεια, το αρμόδιο δικαστικό όργανο μπορεί να επιβάλει τον πλέον ενδεδειγμένο περιοριστικό όρο (π.χ. απαγόρευση να προσεγγίζει ο κατηγορούμενος το νοσοκομείο όπου νοσηλεύεται το θύμα).

Επίσης, προβλέπεται πλέον ποινή φυλάκισης σε όποιον παραβιάζει τον περιοριστικό όρο που του έχει επιβληθεί, ώστε το εν λόγω μέτρο να καταστεί ουσιαστικό και αποτελεσματικό.

Τέλος, διαγράφεται η πρόβλεψη ότι η ισχύς του περιοριστικού όρου παύει αυτοδικαίως μετά την έκδοση οριστικής απόφασης ή της διατάξεως του εισαγγελέα με την οποία αρχειοθετείται η υπόθεση λόγω ποινικής διαμεσολάβησης. Ως εκ τούτου, ο περιοριστικός όρος ισχύει μέχρι την ανάκληση, αντικατάσταση ή τροποποίησή του από το

δικαστικό όργανο που τον επέβαλε, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 18, ανάλογα με τις περιστάσεις και για την αποτελεσματική προστασία του θύματος.

Με την έκτη παράγραφο αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 3500/2006 και ο περιοριστικός όρος που έχει επιβληθεί είναι δυνατόν να ανακληθεί, αντικατασταθεί ή τροποποιηθεί με αίτηση του θύματος ή αυτού στον οποίο επιβλήθηκε ή και αυτεπαγγέλτως αν εκλείψουν οι λόγοι επιβολής ή προκύψει λόγος αντικατάστασης ή τροποποίησής του. Προβλέπεται δε η ακρόαση αμφότερων των μερών.

Άρθρο 4

Το τέταρτο άρθρο περιλαμβάνει τροποποιήσεις διαφόρων νομοθετημάτων για τη βέλτιστη προσαρμογή στις προβλέψεις της Σύμβασης.

Το άρθρο 30 της Σύμβασης προβλέπει ότι τα συμβαλλόμενα μέρη πρέπει να λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα, ώστε τα θύματα να μπορούν να διεκδικήσουν αποτελεσματικά αποζημίωση από τον δράστη, ενώ ιδιαίτερα στην παράγραφο 2 γίνεται αναφορά σε επαρκή κρατική αποζημίωση για θύματα σοβαρής σωματικής κάκωσης ή βλάβης της υγείας, όταν η βλάβη αυτή δεν μπορεί να καλυφθεί από οποιαδήποτε άλλη από τις αναγραφόμενες στη διάταξη πηγές.

Ως εκ τούτου, με τις παραγράφους 1, 2 και 3 του τέταρτου άρθρου τροποποιείται ο ν. 3811/2009, ο οποίος προβλέπει την, υπό προϋποθέσεις, χορήγηση αποζημίωσης στα θύματα εγκλημάτων βίας από πρόθεση, κατόπιν αιτήσεώς τους στην Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης, η οποία λειτουργεί στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Ειδικότερα, με την πρώτη παράγραφο διευρύνονται οι δαπάνες τις οποίες καλύπτει η εν λόγω αποζημίωση, έτσι ώστε να περιλαμβάνεται η ψυχική και ψυχολογική υποστήριξη του θύματος όταν δεν υφίσταται αντίστοιχη δημόσια δομή στον τόπο κατοικίας ή διαμονής του. Καλύπτονται επίσης οι δαπάνες για την αλλαγή περιβάλλοντος και κατοικίας, και ιδίως οι δαπάνες μετακόμισης και αγοράς των απαραίτητων καταναλωτικών αγαθών, ώστε τα θύματα βίας να δύνανται να μετεγκατασταθούν σε ασφαλές περιβάλλον μακριά από το θύτη. Προβλέπεται η έκδοση κοινών υπουργικών αποφάσεων τόσο για τον ορισμό του ύψους της αποζημίωσης, όσο και για τον καθορισμό του είδους των δαπανών που καλύπτονται.

Με τη δεύτερη παράγραφο τίθεται προθεσμία εντός της οποίας η Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης οφείλει να προσδιορίζει την εξέταση της υπόθεσης και να αποφαινεται οριστικά επί των υπό κρίση αιτήσεων, δηλαδή συγκεκριμένα και σύντομα χρονικά όρια επ' ωφελεία του θύματος βίας, ώστε σε συνολικό χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών από την κατάθεση της αίτησης να ολοκληρώνεται η διαδικασία και το θύμα βίας να αποζημιώνεται, αν πληρούνται οι προϋποθέσεις του νόμου.

Με την τρίτη παράγραφο ορίζεται η προθεσμία εντός της οποίας μπορεί ο αιτών και το Ελληνικό Δημόσιο να προσφύγουν στο Διοικητικό Πρωτοδικείο κατά της απόφασης της Ελληνικής Αρχής Αποζημίωσης. Η θέσπιση μεγαλύτερης προθεσμίας από αυτή που ορίζεται στον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας αποσκοπεί στη διευκόλυνση των θυμάτων βίας να έχουν πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

Με την τέταρτη παράγραφο επέρχονται αλλαγές στον ν. 2168/1993 (Α' 147, «Ρύθμιση θεμάτων που αφορούν όπλα, πυρομαχικά, εκρηκτικές ύλες, εκρηκτικούς μηχανισμούς και άλλες διατάξεις»). Ειδικότερα, αντικαθίσταται η παράγραφος 2 του άρθρου 18 του ν. 2168/1993 και πλέον απαγορεύεται η χορήγηση των, προβλεπομένων από τον εν λόγω νόμο, αδειών σε όσους έχει ασκηθεί ποινική δίωξη για τα εγκλήματα ενδοοικογενειακής βίας του ν. 3500/2006, καθώς και σε όσους έχουν καταδικαστεί αμετάκλητα για πλημμέλημα του ν. 3500/2006, ανεξαρτήτως του ύψους της επιβληθείσας ποινής. Με το νέο άρθρο επιτυγχάνεται η καλύτερη προσαρμογή στο άρθρο 51 της Σύμβασης που σκοπεί στην πληρέστερη προστασία των θυμάτων βίας όταν εκτιμάται κίνδυνος φονικότητας, ιδίως σε περίπτωση που υπάρχει πρόσβαση σε πυροβόλα όπλα.

Με την πέμπτη και έκτη παράγραφο του τέταρτου άρθρου επιχειρούνται οι δέουσες τροποποιήσεις της εθνικής νομοθεσίας για την προσαρμογή στις προβλέψεις του Κεφαλαίου VII της Σύμβασης που αφορά την προστασία των θυμάτων στο πλαίσιο της μετανάστευσης και του ασύλου. Ειδικότερα, όσον αφορά στο άρθρο 59 παρ. 1 της Σύμβασης το οποίο καθιερώνει δικαίωμα αυτοτελούς άδειας διαμονής σε περίπτωση ιδιαιτέρως δυσχερών συνθηκών, όπως στην περίπτωση ενδοοικογενειακής βίας, η εθνική νομοθεσία κρίνεται πλήρης (άρθρα 76, 81, 84 ν. 4251/2014, άρθρο 12 π.δ. 106/2007).

Σε σχέση με το άρθρο 59 παρ. 2 της Σύμβασης, το οποίο προβλέπει την αναστολή των διαδικασιών απέλασης ως προς τα θύματα που είναι πολίτες τρίτων χωρών, επίσης υφίστανται σχετικές προβλέψεις στην εθνική νομοθεσία (άρθρο 8 παρ. 5 ν. 4251/2014 και άρθρο 21 παρ. 5 ν. 3907/2011). Συγκεκριμένα, όταν πολίτης τρίτης χώρας που είναι θύμα

ενδοοικογενειακής βίας καταθέσει αίτηση για χορήγηση άδειας διαμονής, του χορηγείται βεβαίωση με την οποία διαμένει νόμιμα στη χώρα.

Εντούτοις, δεν προβλέπεται προστασία από την απέλαση ή την επιστροφή μέχρι την κατάθεση αίτησης για τη χορήγηση άδειας διαμονής. Στην περίπτωση αυτή, το θύμα-υπήκοος τρίτης χώρας που προσέρχεται στις αρχές για να καταγγείλει το περιστατικό και δεν διαθέτει άδεια διαμονής τίθεται σε διαδικασία επιστροφής ή απέλασης και είναι επιπλέον πιθανή η διοικητική κράτησή του. Κατά συνέπεια, για να ενθαρρύνονται τα θύματα- πολίτες τρίτων χωρών να καταγγείλουν τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας στις αστυνομικές αρχές, με την πέμπτη παράγραφο του τέταρτου άρθρου προστίθεται περίπτωση η' στο άρθρο 41 του ν. 3907/2011, αντίστοιχη με την περίπτωση ζ' που προστέθηκε προσφάτως με τον ν. 4332/2015 για την προστασία των θυμάτων ρατσιστικών εγκλημάτων.

Αναφορικά με το άρθρο 59 παρ. 3 της Σύμβασης, η εθνική νομοθεσία κρίνεται επαρκής δεδομένου ότι προβλέπονται άδειες παραμονής για τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας (άρθρα 19 Α, 76, 81 και 84 του ν. 4251/2014 και άρθρο 12 π.δ. 106/2007).

Το άρθρο 59 παρ. 4 της Σύμβασης υποχρεώνει τα συμβαλλόμενα κράτη να λάβουν τα αναγκαία μέτρα, προκειμένου να διασφαλισθεί ότι τα θύματα γάμου τελεσθέντος υπό το κράτος εξαναγκασμού, τα οποία μεταφέρθηκαν σε άλλο κράτος με σκοπό τη σύναψη γάμου και τα οποία συνεπεία του γεγονότος αυτού απώλεσαν το καθεστώς διαμονής τους, δύνανται να επανακτήσουν αυτό το καθεστώς. Ως εκ τούτου, προς συμμόρφωση με αυτή την υποχρέωση, με την έκτη παράγραφο του τέταρτου άρθρου προστίθεται ρύθμιση στο άρθρο 21 παρ. 6 του ν. 4251/2014, για τη συνέχιση της ισχύος της άδειας διαμονής πολιτών τρίτων χωρών οι οποίοι μεταφέρθηκαν εκτός της επικράτειας ως θύματα των πράξεων των άρθρων 323 Α και 351 ΠΚ, εφόσον υπάρχει σχετική πράξη χαρακτηρισμού τους από τον αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών.

Όσον αφορά τις προβλέψεις του άρθρου 60 της Σύμβασης για τις διαδικασίες ασύλου, η εθνική νομοθεσία κρίνεται πλήρης και επαρκής (άρθρα 39, 40, 41, 42, 45, 52 ν. 4375/2016). Επίσης, η αρχή της μη επαναπροώθησης που προβλέπεται στο άρθρο 61 της Σύμβασης είναι πλήρως κατοχυρωμένη στην εθνική έννομη τάξη και δεν υφίσταται ανάγκη επιπλέον προσαρμογής (Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου – ν.δ. 53/1974, Σύμβαση του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων –ν.δ. 3989/1959, άρθρα 24, 26 ν.

3907/2011, άρθρα 95 παρ. 7 ν. 4251/2014, άρθρο 37 ν. 4375/2016, άρθρο 78Α ν. 3386/2005 κ.α.).

Προκειμένου να εναρμονιστεί η ισχύουσα εθνική νομοθεσία με το άρθρο 10 της Σύμβασης, με την έβδομη παράγραφο προστίθεται τελευταίο εδάφιο στην παρ. 1 του άρθρου 24 του π.δ. 141/2017, σύμφωνα με το οποίο ορίζεται συντονιστικός φορέας η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών και συγκεκριμένα η Διεύθυνση Σχεδιασμού, Δημιουργίας Προτύπων και Παρακολούθησης Πολιτικών Ισότητας των Φύλων. Ειδικότερα, προστίθενται στις αρμοδιότητές της ως άνω Διεύθυνσης ο συντονισμός, η υλοποίηση, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση των πολιτικών και των μέτρων πρόληψης και καταπολέμησης όλων των μορφών βίας που καλύπτονται από την εν λόγω Σύμβαση, καθώς και ο συντονισμός της συλλογής των στοιχείων, η ανάλυση και επεξεργασία τους και η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων.

Με την όγδοη παράγραφο και δεδομένης της ρητής πρόβλεψης του άρθρου 11 της Σύμβασης, προστίθενται υποπεριπτώσεις γη' και γθ' στην περίπτωση γ' της παρ. 3 του άρθρου 24 του π.δ. 141/2017. Σύμφωνα με τις εισαχθείσες ρυθμίσεις το Τμήμα Τεκμηρίωσης, Έρευνας και Ψηφιακής Υποστήριξης (Παρατηρητήριο) που υπάγεται στη Διεύθυνση Σχεδιασμού, Δημιουργίας Προτύπων και Παρακολούθησης Πολιτικών Ισότητας των Φύλων αναλαμβάνει πλέον και τη συλλογή στατιστικών στοιχείων και την υποστήριξη έρευνας σχετικά με όλες τις μορφές βίας που καλύπτει η Σύμβαση.

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών κρίνεται ως ο καταλληλότερος και αρμοδιότερος φορέας για την παρακολούθηση της Σύμβασης. Τούτο επειδή, η εν λόγω Γενική Γραμματεία έχει ως αποστολή, ακολουθώντας τη διεθνή εμπειρία και έχοντας ως σκοπό την πραγματοποίηση της νομικής και ουσιαστικής ισότητας ανδρών και γυναικών στην Ελλάδα, αφενός να αναπτύσσει αυτόνομες πολιτικές ισότητας των φύλων σε όλα τα πεδία πολιτικής, αφετέρου να παρεμβαίνει οριζόντια σε όλο το εύρος της δημόσιας πολιτικής, αναπτύσσοντας θεσμικές συνεργασίες, ώστε να αντιμετωπιστούν οι έμφυλες διακρίσεις σε κάθε πεδίο άσκησης πολιτικής.

Περαιτέρω, στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2016-2020 που έχει εκπονήσει η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων και η πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών στην οικογένεια, την εργασία και την κοινωνία.

Τέλος, η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων λειτουργεί σε συνεργασία με συναρμόδιους φορείς, Δίκτυο Δομών προστασίας και υποστήριξης γυναικών θυμάτων βίας που περιλαμβάνει την 24ωρη τηλεφωνική γραμμή SOS 15900 πανελλαδικής εμβέλειας, 21 Ξενώνες και 40 Συμβουλευτικά Κέντρα. Με σκοπό τη γνωστοποίηση των δομών αυτών, αλλά και γενικότερα την αποδόμηση των σεξιστικών στερεοτύπων που δημιουργούν και αναπαράγουν την βία κατά των γυναικών, η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων αναπτύσσει και υλοποιεί δράσεις πρόληψης κι ευαισθητοποίησης της κοινωνίας, καθώς και εκπαιδευτικές δράσεις. Για όλους τους ανωτέρω λόγους, κρίθηκε ως η καταλληλότερη υπηρεσία για να ορισθεί ως Συντονιστικός Φορέας κατά το άρθρο 10 της Σύμβασης.

Άρθρο 5

Με το πέμπτο άρθρο η Ελληνική Πολιτεία επιφυλάσσεται, σύμφωνα με το άρθρο 78 παρ. 2 της Σύμβασης, να μην εφαρμόσει το εδάφιο ε' της παρ. 1 και τις παρ. 3 και 4 του άρθρου 44 της Σύμβασης.

II. ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ενσωμάτωση της 2005/214/ΔΕΥ απόφασης-πλαίσιο, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης επί χρηματικών ποινών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η επίτευξη του στόχου που θέτει το άρθρο 2 της ΣυνθΕΕ για τη διατήρηση και ανάπτυξη της Ένωσης ως «χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης» αποτελεί μείζονα προτεραιότητα τόσο των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και των κρατών-μελών.

Στο πλαίσιο αυτό, τα τελευταία δεσμεύτηκαν να υλοποιήσουν από κοινού συγκεκριμένα μέτρα δικαστικής συνεργασίας, όπως αυτά προσδιορίζονται στα άρθρα 82 επ. της ΣυνθΕΕ.

Ειδικότερα, μετά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Κάρντιφ τον Ιούνιο του 1998, το Συμβούλιο και η Επιτροπή εκπόνησαν ένα πρόγραμμα δράσης «όσον αφορά την άριστη δυνατή εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης του Άμστερνταμ για τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης». Λίγους μήνες μετά, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, κατά τη σύνοδό του στο Τάμπερε, έκρινε ότι η αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων θα πρέπει να αποτελέσει τον «ακρογωνιαίο λίθο» της δικαστικής συνεργασίας όχι μόνον στις αστικές αλλά και στις ποινικές υποθέσεις. Κάλεσε δε την Επιτροπή να προχωρήσει στην κατάρτιση ενός προγράμματος μέτρων για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των ποινικών αποφάσεων.

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατήρτισε την 2005/214/ΔΕΥ απόφαση-πλαίσιο όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης επί χρηματικών ποινών, δίνοντας προτεραιότητα στη θέσπιση πράξης για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των χρηματικών ποινών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Στο **άρθρο 6** αναφέρονται οι έννοιες που διέπουν όλο το νομοσχέδιο και έχουν κυρίως στόχο την υποβοήθηση του ερμηνευτή κατά την εφαρμογή των επιμέρους διατάξεων του νομοσχεδίου. Για τον ίδιο παραπάνω σκοπό στο εν λόγω άρθρο συμπεριλήφθηκε και το άρθρο 3 της Απόφασης-πλαisiού. Ορίσθηκε δε τέλος στην έννοια της απόφασης να αναφέρεται η αμετάκλητη απόφαση και όχι η οριστική καθόσον στην ελληνική έννομη τάξη μόνο η αμετάκλητη απόφαση εκτελείται.

Στην παράγραφο 1 του **άρθρου 7** διατηρείται η αρχή του διττού αξιολογίου, η οποία κάμπτεται για τις αναφερόμενες στην παράγραφο 2 ορισμένες αξιόποινες πράξεις.

Στο **άρθρο 8** ορίζεται ως κεντρική αρχή που επικουρεί τις αρμόδιες δικαστικές αρχές το Υπουργείο Δικαιοσύνης, το οποίο παράλληλα προβαίνει και στην ενημέρωση της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο **άρθρο 9** ορίζεται η αρμόδια δικαστική αρχή τόσο για την αναγνώριση όσο και για την εκτέλεση της απόφασης. Επίσης, ορίζονται οι Εισαγγελείς που είναι ήδη επιφορτισμένοι με την εκτέλεση των ποινικών αποφάσεων.

Στο **άρθρο 10** ορίζεται ο τρόπος διαβίβασης της απόφασης. Ειδικότερα, η διαβίβαση απόφασης ημεδαπού δικαστηρίου προς την αρμόδια δικαστική αρχή του κράτους μέλους, όπου το φυσικό πρόσωπο έχει την κατοικία του ή τη συνήθη διαμονή του ή εάν είναι νομικό πρόσωπο την έδρα του.

Στο **άρθρο 11** κρίθηκε σκόπιμο να περιληφθούν τα βασικά στοιχεία του αναγκαίου πιστοποιητικού που συνοδεύει την απόφαση, διότι έλλειψη αυτών αποτελεί είτε επιτακτικό, είτε δυνητικό λόγο άρνησης της αναγνώρισης και της εκτέλεσης.

Στο **άρθρο 12** ορίζεται η ρήτρα της αναγνώρισης κάθε απόφασης.

Στην παράγραφο 1 του **άρθρου 13** ορίζεται ο υποχρεωτικός λόγος άρνησης της εκτέλεσης και στην παράγραφο 2 οι δυνητικοί λόγοι. Στην παράγραφο 3 εισάγεται η δυνατότητα διαβούλευσης.

Στο **άρθρο 14** δίνεται η δυνατότητα στην αρμόδια αρχή μείωσης της ποινής κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 1 και της μετατροπής σε Ευρώ που ισχύει κατά τον χρόνο επιβολής της ποινής.

Στο **άρθρο 15** ορίζεται η διαδικασία εκτέλεσης ή μετατροπής της χρηματικής σε στερητική της ελευθερίας ποινή σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ΚΠΔ χωρίς διαφοροποίηση και στην παράγραφο 2 η δυνατότητα διαβούλευσης στην περίπτωση καταβολής του ποσού εκ μέρους του καταδικασθέντα.

Στο **άρθρο 16** προβλέπονται οι περιπτώσεις διακοπής εκτέλεσης της απόφασης.

Στο **άρθρο 17** παράγραφος 1 προβλέπεται η δυνητική χορήγηση αμνηστίας και στην παράγραφο 2 ότι μόνο το κράτος έκδοσης δύναται να αποφανθεί επί αιτήσεως αναθεώρησης της απόφασης.

Στο **άρθρο 18** προβλέπεται η απόδοση των εισπραχθέντων ποσών στο Ελληνικό Δημόσιο.

Στο **άρθρο 19** αναφέρονται περιπτώσεις υποχρεωτικής ενημέρωσης του κράτους έκδοσης.

Στο **άρθρο 20** ρυθμίζονται οι συνέπειες διαβίβασης απόφασης.

Στο **άρθρο 21** προβλέπεται η υποχρεωτική μετάφραση στην ελληνική γλώσσα.

Στο **άρθρο 22** ορίζεται η επιβάρυνση του Ελληνικού Δημοσίου από την εκτέλεση απόφασης στην Ελλάδα.

Στο **άρθρο 23** προβλέπεται ότι ο παρών νόμος ισχύει έναντι των λοιπών διμερών ή πολυμερών συμφωνιών ή διακανονισμών οι οποίοι διατηρούνται στο μέτρο που συμβάλλουν στην απλούστευση ή τη περαιτέρω διευκόλυνση.

III. ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

*Άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων
Δικαιωμάτων*

Άρθρο 24

Τροποποιήσεις του ν. 3663/2008 (Α'99)

Οι αυξημένες απαιτήσεις στην Ευρωπαϊκή Μονάδα Δικαστικής Συνεργασίας (EUROJUST) οδήγησαν το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Απόφαση 2009/426/ΔΕΥ της 16.12.2008 (ΕΕ L 138/14 της 4.6.2009), με την οποία τροποποιήθηκε η ιδρυτική Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ της 28.2.2002 (ΕΕ L 63/1 της 6.3.2002). Σύμφωνα με την Απόφαση 2009/426/ΔΕΥ της 16.12.2008 για την αποτελεσματική και εύρυθμη λειτουργία της EUROJUST προβλέπονται αυξημένες αρμοδιότητες των εθνικών γραφείων.

Όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν ενσωματώσει την ανωτέρω απόφαση στο εσωτερικό τους δίκαιο, ώστε να διευκολύνεται το έργο των εθνικών μελών. Η χώρα μας δεν την έχει ακόμη ενσωματώσει, με αποτέλεσμα το εθνικό μέλος να προσπαθεί να ανταπεξέλθει στα καθήκοντά του τόσο σχετικά με την ικανοποίηση των παντός είδους αιτημάτων δικαστικής συνδρομής όσο και με την ταυτόχρονη παρουσία του στις συναντήσεις στο εξωτερικό και το εσωτερικό (συντονιστικές συναντήσεις, κοινές ομάδες έρευνας, διευκόλυνση εκτέλεσης αιτημάτων δικαστικής συνδρομής, ευρωπαϊκών ενταλμάτων σύλληψης, ευρωπαϊκών ενταλμάτων έρευνας, συνέδρια και ομάδες εργασίας). Εξ αυτού του λόγου και επειδή η στελέχωση του εθνικού μας γραφείου τυγχάνει ανεπαρκής, αφού υπηρετεί μονάχα ένας εισαγγελικός λειτουργός, κρίνεται αναγκαία η στελέχωση του εθνικού μας γραφείου με αναπληρωτή και βοηθό, όπως συμβαίνει στα λοιπά κράτη μέλη. Ενδεικτικά, το Πορτογαλικό γραφείο στη Χάγη αποτελείται από τέσσερις εισαγγελείς, το Βουλγαρικό από τρεις εισαγγελείς και το Ολλανδικό από έξι εισαγγελείς.

Τέλος, σημειώνεται ότι οι εισαγγελικοί λειτουργοί των άλλων κρατών μελών της ΕΕ που είναι εθνικά μέλη της EUROJUST υπηρετούν εκεί επί σειρά ετών, επιτυγχάνοντας με τον τρόπο αυτό να ανέρχονται στην ιεραρχία της EUROJUST, καταλαμβάνοντας τις θέσεις Προέδρου και Αντιπροέδρων αυτής, σε αντίθεση με την ελληνική εκπροσώπηση η οποία, λόγω των συνεχών εναλλαγών στα πρόσωπα, δεν κατέστη δυνατόν να καταλάβει αντίστοιχες θέσεις.

Άρθρο 25

Διατάξεις που αφορούν την ποινική δικαιοσύνη

1. Με την προτεινόμενη ρύθμιση της παρ. 1 ενσωματώνεται στη νομοθεσία η ορθή ερμηνεία και εφαρμογή από τη νομολογία των διατάξεων αναφορικά με το επιτρεπτό ή μη άσκησης αναιρέσης από τον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου κατά βουλευμάτων με τα οποία τα αρμόδια δικαστικά συμβούλια αποφαινόμενα αμετακλήτως, σύμφωνα με ειδική ρύθμιση.

2. Με το άρθρο 3 παρ. 2 του ν. 2225/1994 η αρμοδιότητα για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών για λόγους εθνικής ασφάλειας ανατέθηκε στον εισαγγελέα εφετών του τόπου της αιτούσας την άρση αρχής ή του τόπου όπου πρόκειται να επιβληθεί η άρση. Ήδη, όμως, με νεότερους νόμους (άρθρο 4 παρ. 3 του ν. 2265/1994, άρθρο 14 του ν. 3387/2005 και άρθρο 5 παρ. 3 του ν. 3649/2008, όπως ισχύουν), τόσο στη Διεύθυνση Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας (Δ.Α.Ε.Ε.Β.) του Αρχηγείου της ΕΛ.ΑΣ., όσο και στην Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών (Ε.Υ.Π.), δηλαδή στις κρατικές αρχές από τις οποίες υποβάλλεται η συντριπτική πλειονότητα των σχετικών αιτημάτων άρσης του απορρήτου για λόγους εθνικής ασφάλειας, προβλέφθηκε η απόσπαση συγκεκριμένων εισαγγελικών λειτουργών, οι οποίοι, μετά από απόφαση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου, αποσπώνται με πλήρη και αποκλειστική απασχόληση στις υπηρεσίες αυτές, στις οποίες και εγκαθίστανται, εποπτεύοντας και ελέγχοντας με την παρουσία τους τη νομιμότητα της επιχειρησιακής τους δράσης. Οι εισαγγελικοί αυτοί λειτουργοί, κατά πάγια μέχρι σήμερα πρακτική, φέρουν τον βαθμό είτε του αντεισαγγελέα εφετών είτε του εισαγγελέα εφετών, δηλαδή διαθέτουν επαρκή υπηρεσιακή εμπειρία, λόγω δε της μόνιμης εγκατάστασής τους στους χώρους των πιο πάνω υπηρεσιών, έχουν εύκολη και άμεση πρόσβαση στα στοιχεία και τις πληροφορίες που απαιτούνται για την ορθή εκτίμηση των σχετικών αιτημάτων άρσης του απορρήτου. Άλλωστε, με την έκδοση και παραμονή των σχετικών εισαγγελικών διατάξεων στους χώρους των καλά φυλασσόμενων κρατικών αυτών υπηρεσιών, επιτυγχάνεται η αποφυγή περιττής διακίνησης της σχετικής αλληλογραφίας σε άλλες υπηρεσίες και απομακρύνεται έτσι ο κίνδυνος διαρροής του περιεχομένου της, το οποίο, αφενός μεν αφορά ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, αφετέρου δε, σχετιζόμενο με την εθνική ασφάλεια της Χώρας, είναι άκρως απόρρητο.

3. Δεδομένης της τροποποίησης της προηγούμενης παραγράφου, καταργούνται ως άνευ αντικειμένου τα δύο τελευταία εδάφια της περίπτ. β' της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 3649/2008.

4. Με την προσθήκη της παρ. 12 στο άρθρο 52 του ν. 4002/2011, που αφορά ποινικές κυρώσεις σχετιζόμενες με τη ρύθμιση της αγοράς παιγνίων, επιδιώκεται η βελτίωση του δικονομικού καθεστώτος που διέπει την ουσιαστική περάτωση της κύριας ανάκρισης, αναφορικά με τις κακουργηματικής διαβάθμισης αξιόποινες πράξεις του εν λόγω άρθρου, ως προς τις οποίες τηρείται η κατ' άρθρο 308 παρ.1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, κοινή διαδικασία έκδοσης σχετικού βουλεύματος, υποκειμένου μάλιστα, κατά τις προβλέψεις και υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 478 του ίδιου ως άνω Κώδικα, στο ένδικο μέσο της έφεσης. Η πρόβλεψη αυτή αποτελεί τροχοπέδη όχι μόνο για την ταχεία δικαστική εκκαθάριση των υποθέσεων και κατ' επέκταση την καταστολή του अपαραδέκτου φαινομένου του παράνομου στοιχηματισμού που έχει προσλάβει επιδημικές διαστάσεις, αλλά συντελεί αρνητικά και στην υπερβολική και αδικαιολόγητη σώρευση στις δικαστικές υπηρεσίες ικανού αριθμού σχετικών δικογραφιών. Συνέπεια δε τούτου, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, είναι η αποδεικτική απίσχναση και εν τέλει η δικαιοδοτική απαξιολόγηση των υποθέσεων, εξέλιξη που εξυπηρετεί τους δράστες των συγκεκριμένων αξιόποινων πράξεων. Ενόψει τούτων είναι πρόσφορη και αναγκαία η συμπερίληψη και των κακουργηματικών πράξεων του άρθρου 52 του ν. 4002/2011 στις, κατ' εξαίρεση, περιπτώσεις των προβλεπόμενων από το άρθρο 308Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας κακουργημάτων, ως προς τα οποία η ανάκριση περατώνεται με απευθείας παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, με την προϋπόθεση ότι προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις, ύστερα από σύμφωνη γνώμη προέδρου και εισαγγελέα εφετών, ο οποίος εκδίδει κλητήριο θέσπισμα. Σημειωτέον, ότι η φύση των προειρημένων εγκλημάτων δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες αποδεικτικές δυσχέρειες, η ταχύτητα περάτωσης της προδικασίας και συνακόλουθα της εκδίκασης των εν λόγω υποθέσεων είναι σύστοιχη τόσο της γενικής απαίτησης για ταχεία διεξαγωγή της δίκης και άρση της υφιστάμενης εκκρεμότητας όσο και της πρόβλεψης του άρθρου 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ (νδ. 53/1974) για εύλογο χρόνο (λογική προθεσμία) εκδίκασης των υποθέσεων.

5. Η προτεινόμενη προσθήκη της παρ. 4 αποσκοπεί στη διασφάλιση της απρόσκοπτης λειτουργίας του Γραφείου Ειδικών Εμπειρογνωμόνων της Εισαγγελίας Εγκλημάτων Διαφθοράς.

Άρθρο 26

Τροποποίηση του ν. 3689/2008 (Α' 164)

Δεδομένου ότι η χρηματοδότηση της δραστηριότητας της ΕΣΔι που αφορά στην προεισαγωγική εκπαίδευση, δηλαδή στην εκπαίδευση νέων δικαστών και εισαγγελέων και στη συνεχιζόμενη κατάρτιση των στελεχών του δικαστικού σώματος, δηλαδή στην επιμόρφωση των υπηρετούντων ήδη δικαστών και εισαγγελέων καλύπτεται από ευρωπαϊκούς πόρους στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ, κρίνεται απαραίτητη η στελέχωση της Σχολής με διοικητικό προσωπικό επαρκές και εξειδικευμένο, που θα αποσπάται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

Άρθρο 27

Τροποποιήσεις του ν. 4512/2018 (Α' 5) και του ν. 4509/2017 (Α' 201)

1. Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις της παρ. 1 θεσπίζονται μεταβατικές διατάξεις για τις μετατάξεις των υπαλλήλων οι οποίες δεν έχουν ολοκληρωθεί και οι οποίες υπάγονται στο εξής στις νέες διατάξεις του ν. 4512/2018 για τη σύσταση του «Ελληνικού Κτηματολογίου».
2. Με τις προτεινόμενες διατάξεις της παρ. 2 γίνονται νομοτεχνικής φύσεως τροποποιήσεις στα άρθρα του ν. 4512/2018 που αφορούν τον θεσμό της διαμεσολάβησης.
3. Με την προτεινόμενη απαλοιφή της παρ. 3 γίνεται αναγκαία διόρθωση στο άρθρο 35 του ν. 4509/2017, για λόγους ασφάλειας δικαίου.

Άρθρο 28

Διατάξεις που αφορούν τα συναινετικά διαζύγια

Με τις διατάξεις του παρόντος συμπληρώνονται οι διατάξεις του πρόσφατου ν. 4509/2017 για το συναινετικό διαζύγιο, ώστε να προβλέπονται οι ελάχιστες αμοιβές των δικηγόρων και των συμβολαιογράφων που μετέχουν στη διαδικασία.

Άρθρο 29

Διατάξεις για το Ελεγκτικό Συνέδριο

1. Με την προτεινόμενη διάταξη της παρ. 1 επιδιώκεται να συμπεριληφθούν στο ρυθμιστικό πεδίο της παραγράφου 7 του άρθρου 35 του ν. 4129/2013 και οι τροποποιητικές συμβάσεις που συνάπτονται από το ΤΑΙΠΕΔ, ανεξάρτητα από το αν οι

αρχικές συμβάσεις είχαν υπαχθεί στον προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, δεδομένου ότι σημαντικό μέρος των προς αξιοποίηση περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου αποτελείται από συμβατικά δικαιώματα του Δημοσίου προς επέκταση, επομένως με τον τρόπο αυτόν ενισχύεται ο προσυμβατικός έλεγχος των συναπτομένων συμβάσεων, αρχικών ή τροποποιητικών, από το ΤΑΙΠΕΔ.

2. Με την προτεινόμενη διάταξη της παρ. 2 καλύπτεται η αδήριτη υπηρεσιακή ανάγκη αύξησης των οργανικών θέσεων των Παρέδρων και Συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά τρεις (3), με σκοπό την ομαλή λειτουργία του δικαστηρίου, ιδιαιτέρως επί των συνταξιοδοτικών υποθέσεων και αυτών κατά καταλογιστικών αποφάσεων. Συγκεκριμένα, με τον τρόπο αυτόν επιδιώκεται, αφενός να αντιμετωπισθεί η διαρκώς αυξανόμενη συσσώρευση συνταξιοδοτικών, κατά κύριο λόγο, υποθέσεων συνεπεία των πρόσφατων μνημονιακών ρυθμίσεων, αφετέρου να ανταποκριθεί το Δικαστήριο στις νέες ανάγκες που ανέκυψαν από τη θέσπιση πλείστων πρόσθετων καθηκόντων των υπηρετούντων Συμβούλων, κατά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την τελευταία αύξηση οργανικών θέσεων των Παρέδρων (ν. 3258/2004, άρθρο 3 παρ. 1 περ. Γ' υποπερ. γ', Α' 144) και Συμβούλων (ν. 3659/2008, άρθρο 43 περ. Γ', Α' 77). Η αύξηση των οργανικών θέσεων των Παρέδρων και Συμβούλων θα συμβάλει αποφασιστικά στην αύξηση της αποδοτικότητας και στην εντεύθεν επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης, ενώ θα οδηγήσει και σε δημοσιονομικό όφελος, καθόσον σήμερα, λόγω της καθυστέρησης, προκαλείται απώλεια δημοσίων εσόδων, είτε μέσω του μηχανισμού της δίκαιης ικανοποίησης των εκκαλούντων (στις συνταξιοδοτικές υποθέσεις), είτε μέσω της καθυστέρησης ολοκλήρωσης και εκτέλεσης των καταλογισμών. Περαιτέρω, ως προς τις οργανικές θέσεις Παρέδρων δεν προκαλείται πρόσθετο δημοσιονομικό κόστος, δεδομένης της μισθολογικής προαγωγής πολλαπλάσιου αριθμού των αρχαιότερων υπηρετούντων Εισηγητών, ενώ ως προς τις οργανικές θέσεις Συμβούλων η δημοσιονομική επιβάρυνση είναι ελάχιστη, δεδομένου ότι ήδη υπερδιπλάσιος αριθμός των αρχαιότερων Παρέδρων λαμβάνει το 95% του βασικού μισθού του Συμβούλου.

3. Με την προτεινόμενη προσθήκη της παρ. 3 λαμβάνεται μέριμνα για την ομαλή λειτουργία του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 30

Επιδότηση φοίτησης στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο υπαλλήλων

**των Καταστημάτων Κράτησης
και άλλες ρυθμίσεις σωφρονιστικού δικαίου**

1. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, διαπιστώνοντας, μεταξύ άλλων, την ανάγκη ανάληψης δράσεων για την ενίσχυση των υπαλλήλων των καταστημάτων κράτησης της χώρας, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, με εξειδικευμένη γνώση και αναγνωρίζοντας ότι η ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση υλοποιεί εξ ορισμού τη δέσμευση ενός σύγχρονου κοινωνικού κράτους για ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση, υπέγραψαν τον Σεπτέμβριο 2016 συμφωνία συνεργασίας. Στο πλαίσιο της συμφωνίας αυτής, αποφασίστηκε, μεταξύ άλλων, η ένταξη στο πλαίσιο προπτυχιακού προγράμματος σπουδών που θα διαμορφωθεί, με γνωστικό αντικείμενο την οργάνωση και λειτουργία της δημόσιας διοίκησης, ειδικής θεματικής με άξονα ζητήματα αντεγκληματικής και σωφρονιστικής πολιτικής ή διοίκησης και η διάθεση, εκ μέρους του ΕΑΠ, 20 θέσεων ετησίως, οι οποίες θα δεσμευτούν για τη φοίτηση υπαλλήλων καταστημάτων κράτησης στο εν λόγω πρόγραμμα σπουδών. Με δεδομένη την επικείμενη έναρξη του νέου, ως άνω, προπτυχιακού προγράμματος σπουδών, η παρούσα ρύθμιση διασφαλίζει τη δυνατότητα οικονομικής συμβολής του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μέσω της μερικής επιδότησης των σπουδών είκοσι (20) υπαλλήλων καταστημάτων κράτησης, ετησίως, όπως ισχύει (με τη συμβολή του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης) και για τους υπόλοιπους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα – υπαλλήλους του δημοσίου τομέα, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 42 του ν. 4369/2016. Με τον τρόπο αυτό θα μπορούν υπάλληλοι από όλα τα μέρη της χώρας να σπουδάζουν στο ΕΑΠ και έτσι να παράγονται εξειδικευμένα στελέχη με προοπτική ενίσχυσης του σωφρονιστικού συστήματος.

2. Ο θεσμός της ηλεκτρονικής επιτήρησης («βραχιολάκι») εισήχθη στη νομοθεσία μας με το ν. 4205/2013. Ο εναλλακτικός αυτός τρόπος έκτισης της ποινής προβλέπεται τόσο κατά το στάδιο της προδικασίας προκειμένου να αποφευχθεί η προσωρινή κράτηση όσο και κατά το στάδιο έκτισης της ποινής για κρατούμενους οι οποίοι μπορούν να απολυθούν νωρίτερα απ' ότι προβλέπεται στο αρ. 105 επ. του Ποινικού Κώδικα, υπό τον όρο του κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση. Με το π.δ. 62/2014 ορίσθηκε πιλοτική περίοδος 18 μηνών (η οποία στην συνέχεια επεκτάθηκε σε 36 μήνες με τη διάταξη του άρθρου 60 του ν. 4443/2016) για την εφαρμογή του μέτρου σε περιορισμένη κλίμακα (συγκεκριμένες γεωγραφικές περιφέρειες και συγκεκριμένες κατηγορίες κρατουμένων/ προσωρινά κρατουμένων) πριν επεκταθεί η εφαρμογή του πανελλαδικά. Επειδή μέχρι σήμερα το μέτρο της ηλεκτρονικής επιτήρησης καταδίκων και υποδίκων εφαρμόστηκε σε πολύ μικρή έκταση,

δεν υπάρχουν επαρκή δεδομένα για την επέκταση της χρήσης του σε πανελλαδικό επίπεδο. Για τον λόγο αυτό κρίνεται αναγκαία η παράταση της πιλοτικής περιόδου εφαρμογής για δώδεκα (12) ακόμα μήνες και συνολικά για το χρονικό διάστημα των σαράντα οκτώ (48) μηνών.

3. Η τήρηση των διεθνών και ευρωπαϊκών δεσμεύσεων και υποχρεώσεων της χώρας, κρίνεται ιδιαιτέρως σημαντική για ένα Κράτος Δικαίου. Προς αυτή την κατεύθυνση είναι απαραίτητη η νομοθετική θεσμοθέτηση, ως αρνητικής τυπικής προϋπόθεσης για τη χορήγηση άδειας σε κρατούμενο, η εκκρεμότητα διαδικασίας έκδοσης σε άλλη χώρα ή εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. Και τούτο, για την ουσιαστική διασφάλιση των θεσμών της έκδοσης και του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. Άλλωστε, το καθεστώς του υπό έκδοση κρατουμένου αποτελούσε ήδη, κατά την ουσιαστική κρίση των αρμοδίων οργάνων, λόγο μη χορήγησης τακτικής αδείας.

4. Τα Καταστήματα Κράτησης, το Ίδρυμα Αγωγής Ανηλίκων Αρρένων Βόλου αλλά και ανάλογες υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αποτελούν υπηρεσίες, οι οποίες λειτουργούν, κατ' αρχήν, σε 24ωρη βάση, αποτελούν ιδιαίτερες δομές ασφαλείας και διαθέτουν ειδικό πλαίσιο λειτουργίας. Ως εκ τούτου, κρίνεται αναγκαία η νομοθετική ρύθμιση για τη διατήρηση των διατάξεων του άρθρου 8 του ν. 692/1977 (Α' 260), καθώς και του άρθρου 6 παρ. 6 του ν. 4285/2015 (Α' 191), όπως ισχύουν, προκειμένου να είναι εφικτή η πραγματοποίηση αποσπάσεων, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, για την άμεση και αποτελεσματική αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών σε προσωπικό, με σκοπό την προάσπιση του δημοσίου συμφέροντος και τη διατήρηση των όρων ασφαλείας.

Αθήνα, 5. Μαρτίου 2018

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΚΟΥΡΛΕΤΗΣ

ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

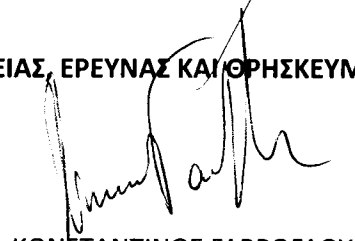
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΑΒΡΟΓΛΟΥ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΕΥΤΥΧΙΑ ΑΧΤΣΙΟΓΛΟΥ

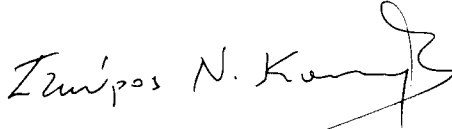
- 25 -

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΤΖΙΑΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

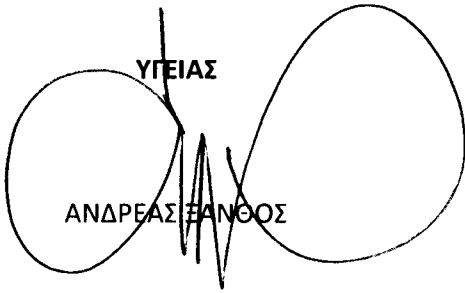
ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΝΤΟΝΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ

ΥΓΕΙΑΣ

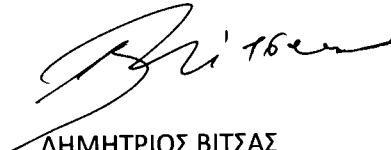
ΑΝΔΡΕΑΣ ΤΣΑΓΟΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ

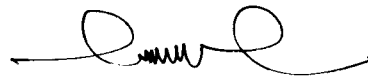
ΟΛΓΑ ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΗ

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

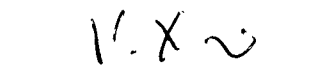
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΙΤΣΑΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΑΝ. ΥΠ. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΟΣΚΑΣ

ΑΝ. ΥΠ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΥΛΙΑΡΑΚΗΣ